

شماره گزارش: ۳۴۰

ردیف: ۳۴

دوره دهم - سال چهارم

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸/۸/۴

گزارش کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی از روند اجرای برجام (مقطع زمانی ۱۳۹۶/۴/۲۶ تا ۱۳۹۷/۴/۲۶)

ماده (۴۵) آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی

خبرگزاری فارس

معاونت نظارت

اداره کل امور کارشناسی نظارت

بسمه تعالی

شماره : ۵۸/۶۰۱۶۲/د

تاریخ : ۱۳۹۷/۰۷/۱۸

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام

احتراماً، مستند به تبصره (۱) قانون «اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام، مصوب ۱۳۹۴/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی»، به پیوست گزارش روند اجرای برجام در مقطع زمانی ۱۳۹۶/۴/۲۶ تا ۱۳۹۷/۴/۲۶ تقدیم می‌گردد.

حشمت‌الله فلاح‌پیشه

رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی

خبرگزاری فارس

خبرگزاری افکار

در اجرای تبصره (۱) «قانون اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام، مصوب ۱۳۹۴/۰۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی»، گزارش شش ماهه چهارم و پنجم از اجرای برجام به شرح ذیل تقدیم نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی و محضر مردم شریف ایران می‌گردد:

مقدمه:

برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)، در تیرماه ۱۳۹۴ با مشارکت دولت جمهوری اسلامی ایران و پنج عضو دائمی شورای امنیت سازمان ملل متحد به اضافه آلمان موسوم به (۵+۱) مورد توافق قرار گرفت و پس از تصویب در مجلس شورای اسلامی، بررسی توسط شورای عالی امنیت ملی و موافقت مشروط مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، در تاریخ ۲۶ دی ماه ۱۳۹۴ اجرائی گردید.

در ۳ فقره گزارش شش ماهه تقدیمی پیشین، اختصاراً اقدامات جمهوری اسلامی ایران و گروه (۱+۵)، وضعیت تحریم‌ها در دوره اجرایی شدن برجام، موارد بدعهدی، کارشکنی و نقض برجام توسط آمریکا از روز شروع برجام تا تاریخ ۲۶ تیرماه ۱۳۹۶ تشریح گردید؛ اینک گزارش شش ماهه چهارم و پنجم، مربوط به مقطع زمانی ۲۶ تیرماه ۱۳۹۶ تا ۲۶ تیرماه ۱۳۹۷ در ۹ بخش به شرح ذیل تقدیم می‌گردد:

الف- مبانی و منابع گزارش

ب- اجرای تعهدات برجامی جمهوری اسلامی ایران

ج- مواضع و گزارش‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

د- تحولات انجام‌شده در حوزه تحریم‌ها

ه- موارد بدعهدی، نقض برجام و خروج آمریکا از برجام

و- مواضع، اقدامات و پیگیری‌های دولت جمهوری اسلامی ایران

ز- مواضع و اقدامات اتحادیه اروپا

ح- استمرار فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران

ط- پیشنهادات

الف) مبانی و منابع گزارش:

- ۱) شروط نه‌گانه رهبر فرزانه انقلاب اسلامی (مدظله العالی) که پیش از اجرای برجام در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۹ به رئیس‌جمهور محترم ابلاغ گردیده است. (پیوست ۱)
- ۲) قانون اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام، ماده واحده مصوب ۱۳۹۴/۰۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی مشتمل بر ۹ بند و تبصره. (پیوست ۲)
- ۳) متن برنامه جامع اقدام مشترک (برجام).
- ۴) ده فقره گزارش‌های ۳ ماهه وزارت خارجه دولت جمهوری اسلامی ایران که به موجب مفاد «قانون اقدام متناسب و متقابل جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام»، «وزیر امور خارجه موظف است روند اجرای توافق‌نامه را هر سه ماه یکبار به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس گزارش دهد».
- ۵) گزارش‌های مکتوب و مذاکرات انجام شده با سایر وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های ذیربط.
- ۶) مواضع رسمی اعلامی گروه (۱+۵).
- ۷) مواضع رسمی و اعلامی ایالات متحده آمریکا.
- ۸) بازدیدهای میدانی از مراکز هسته‌ای.

ب) اجرای تعهدات برجامی جمهوری اسلامی ایران:

- جمهوری اسلامی ایران به تمامی تعهدات برجامی خود عمل کرده است که به اهم اقدامات در دو بخش ذیل اشاره می‌شود:
- ۱) اقدامات اعتمادساز قبل از برجام، برای فراهم‌ساختن زمینه و امکان راستی‌آزمایی توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و زمینه‌سازی امکان اجرای برجام که در گزارش‌های قبلی نیز بیان گردیده است، شامل:
 - اقدامات شفاف‌ساز که در گزارش شش‌ماهه اول به تفصیل بیان گردید.

- خارج ساختن مخزن^۱ رآکتور چهل مگاواتی آب سنگین اراک و مسدود کردن حفره‌های مخزن با بتن، به‌گونه‌ای که امکان مورد استفاده قرارگرفتن مجدد آن وجود نداشته باشد.
 - کاهش ماشین‌های غنی‌سازی (سانتریفیوژها) در سایت نظیر از حدود ۱۹ هزار دستگاه (۹ هزار فعال و ۱۰ هزار غیرفعال) به ۵۰۱۰ دستگاه در قالب ۳۰ آبشار، هریک به ظرفیت ۱۶۸ سانتریفیوژ و جمع‌آوری و انبارکردن سایر دستگاه‌ها.
 - پذیرش و اجرای تعهد و شرط جایگزینی مورد به مورد سانتریفیوژهای نسل IR^۱ با همان نوع در صورت استهلاک یا خرابی ماشین‌های فعال.
 - © توقف کامل غنی‌سازی اورانیوم بالاتر از ۳/۶۷ درصد (قبل از مذاکرات منتهی به برجام تا سطح ۲۰ درصد غنی‌سازی انجام می‌گرفت).
 - کاهش ۲۷۰۰ دستگاه ماشین غنی‌سازی سایت فردو به تعداد ۱۰۴۴ دستگاه در قالب ۶ آبشار در یک بال و جمع‌آوری، انبار کردن و نگهداری مابقی ماشین‌های غنی‌سازی.
 - قطع تزریق گاز هگزافلوراید اورانیوم (UF_۶) به کلیه ماشین‌های غنی‌سازی باقی‌مانده در فردو و صرفاً چرخش دو زنجیره بدون تزریق گاز.
 - تغییر کاربری سایت غنی‌سازی فردو و تبدیل آن به مرکز فعالیت تحقیقات هسته‌ای به منظور جداسازی ایزوتوپ‌های پایدار با همکاری روسیه.
 - تحویل و مبادله ذخایر اورانیوم غنی‌سازی شده با کیک زرد.
 - اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی.
 - پذیرش سطوح مختلف محدودیت‌های تعیین‌شده در برجام برای برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای کشور، برای مدت ۸ تا ۱۵ سال، و برخی نظارت‌ها تا ۲۵ سال، برای عادی‌سازی پرونده هسته‌ای.
- (۲) فراهم‌ساختن زمینه دسترسی بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در همه سطوح و موارد درخواستی فراتر از N.P.T و پروتکل الحاقی و استمرار همکاری با آژانس.

ج) مواضع و گزارش‌های آژانس بین‌المللی اتمی:

^۱ Calandria

از ابتدای اجرای برجام تاکنون جمهوری اسلامی ایران در همه زمینه‌ها از جمله نظارت‌های پادمانی، پروتکلی و برج‌های همکاری کامل را با آژانس به عمل آورده و هرگونه فعالیت هسته‌ای مجاز در چارچوب برجام را با هماهنگی و اطلاع آژانس انجام داده است.

راستی‌آزمایی و بازرسی به منظور حسابرسی و کنترل مواد هسته‌ای در مؤسسات چرخه سوخت، کارگاه تولید قطعات سانتریفیوژ، کارخانه تولید و محل نگهداری آب سنگین، بصورت مداوم توسط آژانس انجام گرفته است. اطلاعات لازم و تکمیلی در خصوص ساخت پیش‌ران هسته‌ای، برآورد میزان موجودی اورانیوم غنی شده^۲ در تمامی مؤسسات هسته‌ای کشور و رعایت مقدار محدودیت ذکر شده در برجام، توسط آژانس رصد گردیده است.

مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی علاوه بر اینکه در تمامی گزارش‌های فصلی خود به شورای حکام آژانس، بر همکاری کامل ایران و انجام تعهدات برج‌های همکاری کشور صحنه گذاشته، در نطق‌های متعدد خود در دانشگاه‌ها و مؤسساتی مانند بنیاد هریتیج، بر اجرای تعهدات برج‌های همکاری توسط جمهوری اسلامی ایران تأکید کرده است؛ همچنین مدیرکل آژانس در نشست کمیسیون مشترک برجام در تاریخ ۴ خرداد ۱۳۹۷ اعلام نمود که ایران به تمامی تعهدات خود وفق برجام عمل کرده و آژانس به تمام مکان‌هایی که برای نظارت و راستی‌آزمایی مورد نیاز بوده، دسترسی لازم را داشته است.

د) تحولات انجام شده در حوزه تحریم‌ها:

۱) تحریم‌های رفع شده:

با اجرای برجام بخش قابل توجهی از تحریم‌های هسته‌ای، در عرصه‌های متعددی مانند: نفت، گاز، پتروشیمی، حمل و نقل، بیمه، مالی و بانکی، آب، برق، کشاورزی، دامداری، شیلات، دام و طیور، صنعت، تجارت، ارتباطات و فناوری، محیط زیست، بهداشت و درمان، تحقیقاتی و علمی، مرتفع گردید و در یک سال گذشته نیز اقدامات مناسبی در افزایش فعالیت در این حوزه‌ها صورت گرفته است که در ذیل به مهمترین موارد اشاره می‌گردد:

۱-۱- حوزه نفت، گاز و پتروشیمی:

- استمرار بهبود روند صادرات نفت و میعانات گازی و افزایش درآمدهای مربوطه.

^۲Stocpile

- جلب بعضی از همکاری‌های بین‌المللی در تأمین سرمایه مالی پروژه‌های صنعت نفت، ایجاد کنسرسیوم‌های نفتی با توتال فرانسه و شرکت ملی نفت چین توسط پتروپارس جهت توسعه بهره‌برداری از تعدادی از میداین نفتی.
- استمرار واردات تجهیزات مورد نیاز صنعت نفت.

۱-۲- حمل و نقل:

الف- قبل از خروج آمریکا از برجام:

- بهبود وضعیت حمل و نقل ریلی، دریایی و هوایی از جمله حمل و نقل محصولات نفتی به اروپا و بعضی از کشورهای دیگر انعقاد قراردادهایی با چین به مبلغ تقریبی ۷۰۰ میلیون دلار در زمینه ساخت راه آهن.
- انعقاد خرید ۱۰۰ فروند هواپیمای آنتونوف ۱۵۸ از کشور اوکراین و ۱۰ فروند سوخوی ۱۰۰ از شرکت سوخو و نیز تحویل تعدادی از هواپیماهای خریداری شده.

ب- بعد از خروج آمریکا از برجام:

- اگر چه تحریم در بخش هوایی تاکنون آثار کمتری از آنچه تحریم‌کنندگان انتظار داشتند بر جای گذاشته است، لکن در مواردی باعث بروز مشکلاتی گردیده است که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:
- متوقف شدن پروازهای برخی از شرکت‌های هواپیمایی به ایران بطوری که در حوزه سفرهای بین‌المللی و داخلی در پنج‌ماهه اول سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۶ در نشست و برخاست هواپیما ۷ درصد، در اعزام و پذیرش مسافر ۱۰ درصد کاهش وجود داشته است. در حالی که انتظار می‌رفت رشد ۸ درصدی را با روند قبلی شاهد باشیم، این کاهش سفر ارتباطی با کاهش هواپیما یا صندلی و یا گرانی بلیط ندارد؛ شرایط اقتصادی و مشخصاً نرخ ارز باعث کاهش جذابیت سفر شده است.
- کاهش ناوگان و صندلی فعال به علت شرایط تحمیلی در حوزه تأمین هواپیما، موتور و قطعات و پشتیبانی‌های مربوطه.

۱-۳- بیمه:

- کسب پوشش‌های بیمه‌ای و بیمه اتکائی توسط مؤسسه‌های بین‌المللی توسط تعداد زیادی از شناورها و نفت‌کش‌های ایران.

۱-۴- حوزه مالی و بانکی:

در حوزه مالی و بانکی تا اواخر سال گذشته و قبل از خروج آمریکا از برجام، ارتباط مالی و بانکی با شبکه مالی و بانکی بین‌المللی روندی رو به بهبود داشته است؛ بطوریکه در ایجاد رابطه کارگزاری، گشایش اعتبارات اسنادی، ارائه خدمات

تجاری، ثبت سفارش برات اسنادی، صدور حواله ارزی و تأمین بیمه‌های صادراتی موفقیت‌هایی حاصل گردید؛ همچنین با بعضی از بانک‌های کشورهایمانند: چین، هندوستان، دانمارک، اتریش، کره جنوبی قرارداد تأمین مالی منعقد گردید؛ با برزیل روابط بانکی برقرار شد و از تسهیلات بانکی روسیه بهره‌مندی‌هایی بدست آمد.

بعد از خروج آمریکا از برجام در اردیبهشت‌ماه سال جاری، علاوه بر بقاء تهدیدات، کارشکنی‌ها و فشارهای وزارت خزانه‌داری آمریکا در جلوگیری از برقراری روابط پولی و بانکی جمهوری اسلامی ایران با کشورهای مختلف، تهدیدات و فشارهای جدید آمریکا فضای سنگینی ایجاد کرده است؛ به‌نحوی که علاوه بر بانک‌های بزرگی که در گذشته حاضر به ارتباط با شبکه بانکی ایران نبودند، تعداد قابل توجهی از دیگر بانک‌ها نیز در برقراری ارتباط مالی با ایران دچار تردید و نگرانی شده‌اند و این وضعیت به پیچیدگی شرایط افزوده است.

۱-۵- بهداشت و درمان:

در زمینه بهداشت و درمان و خدمات پزشکی در مقطع زمانی دو گزارش ۶ ماهه حاضر، فعالیت‌ها و تعامل قابل توجهی صورت گرفته است که از آن جمله می‌توان به استمرار ورود تجهیزات پزشکی و دارو اشاره نمود.

۱-۶- سایر حوزه‌ها:

در سایر حوزه‌ها از قبیل آب، برق، کشاورزی، دامداری، شیلات، دام و طیور، صنعت، تجارت، ارتباطات و فناوری، محیط زیست و علمی و تحقیقاتی، اقدامات و تعاملات مناسبی انجام گرفته است و تا قبل از خروج آمریکا از برجام روند رو به رشدی داشته است.

۲) تحریم‌های باقی مانده:

۲-۱- اگرچه بعد از برجام گشایش‌های مناسبی از جمله موارد ذکر شده، در حوزه تحریم‌های هسته‌ای ایجاد شده است، لکن بر اساس برجام، تعداد ۲۳۸ شخص و نهاد ایرانی بیش از ۵ سال دیگر (۸ سال از تاریخ پذیرش برجام) در فهرست تحریم‌های سه‌گانه شورای امنیت سازمان ملل متحد باقی خواهند ماند.

۲-۲- تحریم‌های مالی و بانکی

علی‌رغم صراحت متن برجام که «نقل و انتقال منابع مالی بین اشخاص حقیقی، حقوقی، یا نهادهای اروپایی از جمله مؤسسات مالی و اعتباری اتحادیه اروپایی و اشخاص حقیقی و حقوقی یا نهادهای ایرانی از جمله مؤسسات مالی و اعتباری ایرانی، بدون الزام به اخذ مجوز، مجاز خواهد بود»؛ لکن متأسفانه با گذشت نزدیک به سه سال از اجرای برجام، طرف‌های مقابل یعنی اعضا (۱+۵) تعهدات مصرح خود را انجام نداده‌اند و از این رو جمهوری اسلامی ایران نتوانسته است از ثمرات

و نتایج برجام در حوزه مالی و بانکی بهره‌مند گردد؛ همین امر موجب وارد شدن لطمات و خسارات سنگینی به منافع اقتصادی ملت و کشور گردیده است.

از جمله مهمترین عللی که تا قبل از خروج آمریکا از برجام (اردیبهشت ماه ۱۳۹۷) مانع تأمین و تحقق منافع اقتصادی ایران در حوزه بانکی و مالی گردیده است می‌توان موارد ذیل را برشمرد:

الف) عدم تصویب برجام در سنای آمریکا و معلق و مشروط نمودن رفع تحریم‌ها به تأیید هر سه ماه یکبار اسقاطیه‌های تحریم‌ها توسط رئیس جمهور آمریکا، که با روی کار آمدن ترامپ و نگاه منفی افراطی او به برجام، و مواضع شدید ضدبرجامی او، تردید و نگرانی نظام بانکی کشورها را چند برابر کرده و روابط بانکی آنان را به جمهوری اسلامی ایران از گذشته کندتر نمود و غلیظتر شدن سایه تحریم، تهدید و مجازات، اخلال را در روابط بانکی ایران و جهان افزایش داد.

ب) در استعلام‌هایی که از کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خزانه‌داری آمریکا (OFAC) در خصوص حدود و ثغور تحریم‌ها بعمل آمد، مقوله‌ای بنام «رعایت حریم» وجود دارد که به موجب آن، تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی، اعم از بانکها، چنانچه بخواهند با ایران تعامل اقتصادی داشته باشند، باید اطمینان حاصل کنند که در این تراکنش یا تعامل اقتصادی و مالی هیچ یک از نهادهای تحریم شده قرار ندارند. به تبع این چالش، بانک مرکزی و دیگر بانک‌های ایرانی که در بانک‌های خارجی حساب دارند، در نقل و انتقال وجوه مالی خود با مشکلات عدیده‌ای مواجهند؛ این مشکل، میزان بهره‌مندی ایران را از برجام به شدت کاهش و تحت تأثیر قرارداده است.

ج) دولت آمریکا با تسری قوانین خود، فرای مرزهای آن کشور و بالا بردن ریسک بانک‌های دنیا، از طریق وضع جریمه‌های سنگین که به مراتب بیشتر از سودی است که از طریق تعامل با بانک‌های ایرانی نصیب آنان می‌شود، فضای ابهام، ترس، تردید و نگرانی را تشدید کرده است. این موضوع نیز یکی از مهم‌ترین علل بقاء تحریم‌های بانکی محسوب می‌گردد.

د) ممنوعیت معامله با دلار که قبل از برجام نیز وجود داشت بعد از برجام نیز یکی از عوامل پیچیدگی و کندی برقراری ارتباط بانکی محسوب می‌شود.

ه) خروج آمریکا از برجام در اردیبهشت‌ماه سال جاری و تهدیدات علنی و آشکار مبنی بر اعمال مجازات شدید کشورها، شرکت‌ها، اشخاص حقیقی و حقوقی و بانک‌هایی که با ایران همکاری اقتصادی نمایند، باعث تشدید فضای ابهام، ترس، نگرانی و تردید گذشته گردیده است، که بزرگترین مانع برقراری تعامل و ارتباط بانکی کشورمان با شبکه بانکی دیگر کشورها می‌باشد.

هـ) موارد بدعهدی، نقض برجام و خروج آمریکا از برجام

در طول مدت نزدیک به سه سال که از اجرای برجام گذشته است، دولت‌مردان متکبر، زیاده‌خواه، فریب‌کار و پیمان‌شکن آمریکا، علاوه بر عدم انجام تعهدات برجامی خود، با اقدامات و رفتاری خصمانه سعی خود را در جلوگیری از بهره‌مندی ایران از امتیازات و حقوق برجامی ایران مصروف داشته‌اند.

در سه گزارش شش ماهه پیشین فهرست‌های بلند بالایی از موارد نقض عهد و پیمان‌شکنی دولت آمریکا نسبت به برجام به‌استحضار نمایندگان ملت شریف ایران رسید.

در این گزارش موارد و مصادیق بدعهدی، پیمان‌شکنی، و نقض روح و جسم برجام در دو بخش قبل و بعد از خروج آمریکا از برجام، ارائه می‌شود:

۱) نقض عهد و پیمان‌شکنی و نقض روح برجام توسط آمریکا قبل از خروج از برجام:

- تحریم یازده شخصیت حقیقی و حقوقی ایرانی در تاریخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۷ یعنی روز دوم اجرایی شدن برجام.
- تصویب و اجرای قانون موسوم به «ویزا» علیه ۴ کشور خاورمیانه از جمله ایران.
- توقیف یا به‌عبارتی دزدی ۲ میلیارد دلاری از اموال ایران.
- تمدید وضعیت اضطراری علیه ایران توسط اوپاما.
- مصادره ۲/۸ میلیارد دلاری از دارایی‌های ایران در فوریه ۲۰۱۶ توسط دادگاه تجدیدنظر فدرال آمریکا به بهانه پرداخت خسارت به قربانیان تروریسم.
- حفظ قانون محرومیت ایران از معامله با دلار آمریکا بر اساس تحریم‌های اولیه.
- تلاش در جهت استفاده ابزاری از شورای امنیت سازمان ملل متحد به بهانه فعالیت‌های موشکی ایران.
- وضع تحریم‌های جدید علیه ایران با استفاده از ابزار گزارش‌های حقوق بشری ضد ایران.
- تعلل عمدی دولت آمریکا در رفع مؤثر تحریم‌های هسته‌ای.
- جلوگیری از عادی‌سازی تجارت سایر کشورها با ایران و ممانعت از بهره‌مند شدن جمهوری اسلامی ایران از منافع اقتصادی برجام، از طریق دامن زدن و گسترش شک و تردید نسبت به آینده روابط اقتصادی و همکاری با ایران.
- تأخیر غیرموجه از سوی وزارت خزانه‌داری آمریکا در صدور مجوزهای لازم برای فروش و یا اجاره هواپیمای مسافربری به ایران.
- ایجاد مقررات دست و پا گیر و موانع روانی در مسیر دسترسی آسان بانک مرکزی ایران به منابع مالی خود در خارج از کشور.

- پیچیده نمودن و مشروط ساختن مقررات رفع تحریم‌ها از سوی وزارت خزانه‌داری آمریکا به منظور ایجاد تردید در بانک‌های غیر آمریکایی و ترساندن آنها از همکاری با ایران.
- طرح مکرر قوانین مختلف تحریمی علیه جمهوری اسلامی ایران در کنگره آمریکا با هدف تخریب فضای به وجود آمده بعد از برجام و جلوگیری از عادی‌سازی روابط تجاری سایر کشورها با ایران.
- طراحی و تبلیغ گسترده در مورد سیاست غیرقانونی "بازنگری برجام" از سوی دولت جدید آمریکا و اشارات مکرر (مستقیم و غیرمستقیم) به امکان عدم تمدید اسقاطیه‌های قوانین تحریمی آمریکا علیه ایران با هدف ایجاد تردید و نگرانی نامحدود در جامعه اقتصادی جهانی نسبت به آینده روابط اقتصادی با جمهوری اسلامی ایران.
- تشدید و افزایش مقررات دست و پا گیر وزارت خزانه‌داری آمریکا برای شرکت‌های غیر آمریکایی جهت همکاری با ایران در تعارض با بند (۲۹) برجام مبنی بر تعهد این کشور بر «عدم تضعیف اجرای موفقیت‌آمیز برجام و خودداری از هر سیاستی که تأثیر مستقیم و نامطلوب بر عادی‌سازی روابط تجاری و اقتصادی با ایران بگذارد».
- افزایش چشم‌گیر اظهارات تحریک‌آمیز و خصمانه مقامات ارشد آمریکا علیه برجام، که علاوه بر بی‌اعتنایی به اصول حقوق بین‌الملل، نقض مشروط بند «ج» در برجام - خصوصاً بند (۲۸) - محسوب می‌شود که صراحتاً اشعار می‌دارد «مقامات ارشد کشورهای طرف برجام همه تلاش خود را، از جمله در اظهارات عمومی خود، برای اجرای موفقیت‌آمیز برجام به کار خواهند بست».
- اتخاذ مکرر مواضع منفی مقامات عالی‌رتبه آمریکا علیه برجام از جمله در سخنرانی رئیس‌جمهور این کشور که در مجمع عمومی سازمان ملل متحد (مورخ ۲۸ شهریور ۱۳۹۶) و نیز سخنرانی مورخ ۲۱ مهر ۱۳۹۶ که در تناقض صریح با تعهدات آمریکا در برجام و یکی از اصول مهم حقوق بین‌الملل - که در برجام نیز صراحتاً تکرار شده - یعنی "اجرای با حسن نیت تعهدات" است.
- تمدید اسقاطیه‌های تحریم‌های ایران توسط دولت جدید آمریکا به شکلی که عامدانه و از حیث شکل، مفاد، زبان و اقدامات هم‌زمان (از جمله افزودن هم‌زمان شماری از اشخاص و نهادهای ایران به فهرست تحریمی) با این هدف که کمترین فضای مساعد را برای بهره‌مندی کامل ایران از لغو تحریم‌های مشخص شده در پیوست شماره (۲) برجام فراهم سازد.
- اعلام عمومی اجرای تعهدات برجامی با منفی‌ترین تعبیر و با کاهش یا عدم بهره‌مندی ایران از اثرات مثبت تداوم برجام.
- اقدام غیرمعارف و تبلیغاتی نماینده آمریکا نزد سازمان ملل متحد در سفر به وین به منظور اعمال نفوذ بر فعالیت حرفه‌ای آژانس.
- طرح اتهامات واهی و تبلیغات گسترده علیه ایران با هدف مقدمه‌چینی برای اعلام عدم پایبندی جمهوری اسلامی ایران به برجام، که در تعارض کامل با هشت گزارش رسمی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است و می‌تواند علاوه بر تأثیرات

مخرب بر اعتبار کلی آژانس به عنوان نهاد صالح برای راستی‌آزمایی پایبندی ایران به برجام، اثرات غیر قابل پیش‌بینی بر حوزه عدم اشاعه داشته باشد.

- شانه خالی‌کردن از مسئولیت و تعهدات برجامی دولت آمریکا با طرح مکرر اتهام عدم پایبندی ایران، ارجاع موضوع تصمیم‌گیری در مورد تمدید و تداوم اسقاطیه‌های تحریم‌های هسته‌ای به کنگره آمریکا و ایجاد فضای ابهام در مورد برجام از طریق تحمیل احتمالی و مجدد تحریم‌ها از سوی کنگره.
- مصوبه کنگره آمریکا در مورد تحریم روسیه، ایران و کره شمالی که یکی از بخش‌های مهم قانون جدید تحریمی کنگره آمریکا، تحریم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به بهانه و اتهام واهی حمایت از تروریسم می‌باشد، که "کلیت" این نهاد مورد تحریم واقع شده و دامنه تحریم‌های آن نیز به نحوی گسترده‌تر شده است. قرار گرفتن سپاه پاسداران در فهرست تحریم‌های مرتبط با تروریسم وزارت خزانهداری آمریکا بلافاصله پس از سخنرانی مورخ ۲۱ مهر ۱۳۹۶ رئیس‌جمهور آمریکا، در راستای اجرای این بخش از قانون اخیر کنگره آمریکا بود که کاملاً ناقض روح و هدف برجام است.
- وضع تحریم‌های جدید به بهانه‌های واهی و اضافه کردن اسامی اشخاص مختلف حقیقی و حقوقی به لیست تحریم‌های گذشته در طول مقطع زمانی گزارش فعلی و دوران ریاست جمهوری آقای ترامپ.
- نقض روح برجام توسط ترامپ در ۲۲ دی‌ماه ۱۳۹۶ به هنگام امضاء اسقاطیه‌های تحریم‌های هسته‌ای ایران با تعیین چهار شرط ذیل:

- ۱- ایران در صورت درخواست آژانس امکان دسترسی به همه مکان‌های مورد درخواست را فراهم سازد.
 - ۲- اطمینان حاصل شود ایران هرگز سلاح هسته‌ای نخواهد داشت.
 - ۳- محدودیت‌های برجامی تاریخ انقضاء نداشته باشد و توافق جدیدی با این شروط با ایران منعقد گردد.
 - ۴- موشک‌های دوربرد و برنامه تسلیحاتی ایران و مسئله هسته‌ای لاینفک از یکدیگرند و ایران بخاطر ساخت موشک تحت تحریم‌های شدید قرار گیرد. لازم به ذکر است که این موضوع در کنگره آمریکا مصوب گردید.
- ترامپ با اعلام خروج از برجام در تاریخ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۹۷ علاوه بر دستور به مراجع و مقامات آمریکایی برای اجرایی‌کردن خروج از برجام به وزیر خزانهداری آمریکا دستور داد: فوراً کلیه تحریم‌های هسته‌ای ایران را برگردانند؛ همچنین با اسقاطیه‌های موقت ۹۰ روزه و ۱۸۰ روزه به کلیه فعالان اقتصادی دستور داد که در این مقاطع زمانی کلیه ارتباطات و تعاملات اقتصادی خود را با ایران خاتمه دهند؛ علاوه بر آن اعلام کرد که توسط تحریم‌های اعلامی و اعمالی آمریکا در گذشته و نیز تحریم‌های جدیدی که وضع خواهد شد به ایران سخت‌گیری خواهد کرد و همه کسانی را که با این ضرب الاجل، ارتباط خود را با ایران قطع نکنند و نیز همه جهان را در همکاری با ایران در ۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۷ در سخنرانی خود در بنیاد هریتیج تهدید نمود.
 - ممنوع کردن واردات فرش و خشکبار از ایران.
 - نقض منشور ملل متحد با عدم پایبندی به قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد که با اجماع به تصویب رسیده بود.

۲- علاوه بر کارشکنی‌های خصمانه آمریکا در دوران حضور در برجام و تعلل و تأخیر در صدور مجوز فروش هواپیما و قطعات و خدمات به ایران توسط شرکت‌هایی مانند ایرباس و بوئینگ، بعد از خروج از برجام مجوزها را لغو و ابطال و تحریم این بخش را تشدید کرده است.

۳- با اعلام خروج آمریکا از برجام، آقای ترامپ و تمام توان دستگاه دیپلماسی و هیئت حاکمه آمریکا با استفاده از روش‌های گوناگون مانند دوره‌گردی کشور به کشور، سعی در قطع ارتباط اقتصادی دنیا با ایران بویژه در زمینه انرژی نمود که خوشبختانه تا کنون نتوانسته است به اهداف شوم خود نائل گردد؛ ولی همچنان در جهت تحریم نفت، گاز، پتروشیمی و سایر محصولات مربوطه، در حال تلاش می‌باشند.

(و) مواضع، پیگیری‌ها و اقدامات متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران:

مواضع، پیگیری‌ها و اقدامات متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در دو مقطع قبل و بعد از خروج آمریکا از برجام در بازه زمانی گزارش حاضر بشرح ذیل می‌باشد:

(۱) قبل از خروج آمریکا از برجام:

۱-۱- رصد تأخیر و تعلل آمریکا در اجرای تعهدات خود در چارچوب برجام و نیز کارشکنی‌های خصمانه آن کشور در جلوگیری از بهره‌مندی ایران از امتیازات برجام.

۱-۲- انعکاس کارشکنی‌های فوق‌الذکر به شخصیت‌های حقیقی و حقوقی بین‌المللی از جمله خانم موگرینی نماینده عالی اتحادیه اروپا در قالب مذاکرات تلفنی، حضوری و چندین نامه رسمی و نیز پیگیری موارد مذکور در کمیسیون مشترک با حضور نمایندگان (۱+۵).

(۲) بعد از خروج آمریکا از برجام:

- استمرار و انجام اقدامات پیش‌گفته به تناسب شرایط جدیدی که با خروج آمریکا از برجام به‌وجود آمد و نامه‌نگاری وزیر امور خارجه به وزرای خارجه جهان.
- ارتباط و رایزنی با شخصیت‌های حقیقی و حقوقی بین‌المللی و کشورهای مختلف در جهت اعلام مراتب اعتراض جمهوری اسلامی ایران به حرکت نابخردانه و هنجارشکنانه آمریکا در سطح بین‌الملل، خنثی‌سازی رایزنی‌ها، اقدامات و تلاش‌های مذبوحانه آمریکا علیه ایران.

- ثبت بیانیه اعتراضی رسمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل متحد و درخواست و تشکیل جلسه اضطراری کمیسیون مشترک با حضور وزرای خارجه بقایای (۱+۵).
- دفاع از حقوق ملت ایران و مطالبه خسارات از طریق طرح شکایت از ایالات متحده در دیوان بین‌المللی دادگستری بر مبنای عهد نامه مودت (سال ۱۳۳۴) به دلیل بازگرداندن تحریم‌های هسته‌ای.

ز) مواضع و اقدامات اتحادیه اروپا:

اتحادیه اروپا در طول مدتی که از اجرای برجام گذشته، بارها پابندی خود بر برجام و ضرورت حفظ آن را مورد تأکید قرار داده است و اجرای کامل برجام را جزء اولویت‌های امنیتی اروپا تلقی کرده و آن را گره‌خورده با امنیت قاره اروپا دانسته است. علاوه بر آن اتحادیه اروپا بارها اعلام کرده که به گزارش‌های متعدد آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مبنی بر پابندی کامل ایران به تعهدات خود اطمینان دارد.

علیرغم چنین مواضعی تا زمان تهیه این گزارش، اتحادیه اروپا در مقابل شروط چهارگانه پیش‌گفته ترامپ منفعلانه و غیر مؤثر برخورد کرد و در مقابل درخواست ناقضانه آمریکا مبنی بر اعمال شروط و به اصلاح «ترمیم» برجام، اقدام شایسته و درخوری نداشت و هزینه‌ای برای خود و آمریکا در مقابل نقض و خروج آن کشور از برجام ایجاد نکرد.

اگرچه نماینده ارشد اتحادیه اروپا در مقابل ترامپ اعلام کرد که اروپا به برجام پایبند و آن را غیرقابل نقض می‌داند؛ لکن تزلزل، انفعال و موضع دوگانه انگلیس، فرانسه و آلمان به خروج آمریکا از برجام کمک کرد.

ح) پیشرفت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران

- ۱- تداوم برنامه صلح‌آمیز کشورمان در ابعاد مختلف با لحاظ بعضی محدودیت‌ها و نظارت‌ها، به تدریج و در پایان ۱۵ سال کاهش یافته و رفع خواهد شد.
 - ۲- ادامه تلاش بازطراحی و بهینه‌سازی رآکتور آب سنگین اراک و تبدیل آن به رآکتور مدرن با ماهیت آب سنگین در همه ابعاد (اعم از خنک کننده، بازتاب دهنده، کندکننده).
- طبق اعلام سازمان انرژی اتمی ایران، قرارداد مشاوره بازنگری مدارک طراحی پایه رآکتور تحقیقاتی خنداب در سه مقطع با طرف چینی به اتمام رسیده و طرفین تعهدات قراردادی خود را به انجام رسانده و در خصوص سوخت بارگذاری اول این رآکتور، مذاکرات پیش‌نویس قرارداد و بر طرف نمودن ملاحظات طرفین در حال پیگیری است.

۳- حفظ و فعال نگه داشتن کارخانه تولید آب سنگین اراک با ظرفیت ۲۰ تن در سال و امکان فروش آب سنگین تولیدی مازاد بر ۱۳۰ تن در بازارهای جهانی.

۴- در راستای فرمان مقام معظم رهبری مبنی بر ایجاد تمهیدات لازم برای تولید سوخت هسته‌ای به میزان ۱۹۰ هزار سو، اقدامات زیر صورت گرفته است:

۴-۱- ادامه غنی‌سازی ۳/۶۷ درصدی اورانیوم تا سقف ذخائر به میزان ۳۰۰ کیلوگرم.

۴-۲- حفظ برنامه تحقیق و توسعه، ادامه روند تکاملی انواع سانتریفیوژهای پیشرفته (IR^۸-IR^۶-IR^۲M-IR^۲)

۴-۳- آغاز پروژه گازدهی به سانتریفیوژ راهبردی IR-۸ در بهمن ماه ۱۳۹۵: توضیح اینکه گازدهی به این ماشین پیشرفته و قدرتمند با توانی حداقل ۲۰ برابر سانتریفیوژهای موجود IR^۱، نقطه عطفی در تحقیق و توسعه غنی‌سازی در ایران به شمار می‌رود.

۴-۴- تأمین حدود ۲۵۰ تن اورانیوم طبیعی از قزاقستان که با احتساب ۱۴۰ تن اورانیوم طبیعی قبلی که در قبال تحویل مواد غنی شده کشورمان، دریافت گردیده بود، اکنون ذخائر کشور به حدود ۸۰۰ تن بالغ گردیده است. همچنین در سال جاری، اولین محموله کیک زرد تولیدی کارخانه اردکان برای عملیات فرآوری به کارخانه UCF اصفهان انتقال یافت.

۴-۵- ادامه عملیات اکتشاف و استخراج سنگ معدن اورانیوم با این توضیح که تا کنون ۸۰ درصد از مساحت سرزمین کشور، تحت عملیات اکتشاف هوایی قرار گرفته است.

۴-۶- تکمیل و راه‌اندازی سالن مونتاژ سانتریفیوژهای پیشرفته با ظرفیت روزانه ۶۰ ماشین.

۴-۷- تکمیل زیرساخت برق با ظرفیت استفاده برای تولید سالیانه ۱ میلیون سو (SWU).

۴-۸- تکمیل واحد اختلاط برای اندازه‌گیری دقیق خلوص مواد غنی شده.

۴-۹- نگهداری بهینه ماشین‌های جمع‌آوری شده قبلی به نحوی که با سرعت و دقت بالا قابلیت نصب مجدد داشته باشد.

۵- توسعه فناوری جداسازی ایزوتوپ‌های پایدار با همکاری روسیه در فردو:

مطابق بند ۴۶/۱ پیوست یک سند برجام، جداسازی ایزوتوپ‌های پایدار برخی از عناصر با استفاده از سانتریفیوژهای گازی، هدف‌گذاری شد. این پروژه از دی ماه ۱۳۹۵ آغاز و طبق برنامه تا پایان سال ۱۳۹۷ به پایان خواهد رسید.

۶- ادامه احداث ۲ واحد نیروگاه هسته‌ای در ساختگاه هسته‌ای بوشهر، به ظرفیت بیش از ۲ هزار مگاوات و با پیشرفت فیزیکی ۴ درصد و آماده شدن زمینه برای نخستین عملیات بتن‌ریزی واحد دوم در ماه‌های اولیه سال ۱۳۹۸.

۷- برنامه‌ریزی برای توسعه و تقویت فناوری گداخت هسته‌ای، با سه هدف مشخص:

۷-۱- رسیدن به دانش طراحی و ساخت رآکتور گداخت به روش محصورسازی مغناطیسی در مقیاس‌های کوچک و متوسط و همچنین دستیابی به دانش طراحی و ساخت سامانه‌های تشخیصی، کنترلی و گرمایشی؛ لازم به ذکر است در مرحله اول تحقق این هدف، انجام فاز اول پروژه ارتقاء و به‌روزرسانی توکامک کوچک موجود طی سه سال هدف گذاری شده است.

۷-۲- تحقیقات در زمینه گداخت به روش محصورسازی اینرسی و سایر روش‌ها.

۷-۳- تبدیل پروژه "تحقیق و توسعه در زمینه گداخت هسته‌ای و سیستم‌های مربوطه" به "طرح ملی گداخت هسته‌ای" و افزایش بودجه تخصیصی برای این منظور طی سال‌های باقیمانده از برنامه پنج ساله ششم توسعه.

۸- ادامه همکاری‌های بین‌المللی در حوزه هسته‌ای با کشورهای مختلف مانند روسیه، سوئیس، مجارستان، فرانسه، جمهوری چک، لهستان، اتحادیه اروپا، ژاپن و ... به‌ویژه در زمینه ایمنی هسته‌ای، مدیریت پسماندهای سوخت و مواجهه با موارد اضطراری، از جمله: اختصاص مبلغی در حدود ۵ میلیون یورو از جانب اتحادیه اروپا در قالب همکاری در زمینه تقویت ایمنی هسته‌ای در کشورمان.

۹- برنامه ساخت مرکز ملی یون درمانی سرطان با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۱۰- در حوزه فناوری کوآنتومی که مورد استفاده صنایع گوناگون به‌ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات است، اخیراً آزمایش درهم تنیدگی کوآنتومی با موفقیت انجام شد که موجب رشد چشم‌گیر رتبه جهانی کشورمان در این حوزه و قراردادان ایران در صدر کشورهای اسلامی در این تکنولوژی گردید.

۱۱- آزمایشگاه مرجع ملی خلاء:

عملیات احداث این آزمایشگاه در آخرین بازدید کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی در شهریور ماه سال جاری از سایت فردو آغاز گردید. فناوری خلاء به عنوان یکی از نیازهای محسوس علمی کشور در بسیاری از صنایع مدرن و حساس، از جمله صنعت هسته‌ای، هوا فضا، نفت و گاز و پتروشیمی، انرژی و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۱۲- در حوزه پیشران هسته‌ای:

به استناد «قانون مقابله با نقض حقوق بشر و اقدامات ماجراجویانه و تروریستی آمریکا در منطقه مصوب ۱۳۹۶/۰۵/۲۲ مجلس شورای اسلامی» مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال از محل صندوق توسعه ملی تأمین و در گام اول، مبانی و الزامات زیر ساخت ها و مدار آزمون تحت فشار طراحی گردیده است.

ط) پیشنهادات:

۱- دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است با استمرار کامل فعالیت‌های مجاز هسته‌ای وفق برجام، اعتبارات لازم را در بودجه‌های سالیانه، برای ادامه، تکمیل و تقویت فناوری‌های هسته‌ای از جمله ساخت پیشران هسته‌ای، گداخت، کوآنتوم، خلاء و ایزوتوپ‌های هسته‌ای تأمین نماید.

۲- دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است در مقابل خروج آمریکا از برجام و نقض آن و شرارت‌ها و اقدامات خصمانه آن کشور، «قانون اقدام متقابل و متناسب جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۱ مهر ماه ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی» و نیز «قانون مقابله با اقدامات ماجراجویانه و تروریستی آمریکا در منطقه مصوب ۱۳۹۶/۰۵/۲۲ مجلس شورای اسلامی» را به مرحله اجرا درآورد.

۳- با توجه به خروج یک جانبه آمریکا از برجام که نقض صریح و کامل آن محسوب می‌گردد، تنها در صورتی ادامه برجام ممکن است که اتحادیه اروپا علاوه بر ایفای نقش و اجرای بدون کم و کاست تعهدات خود در برجام، عدم اجرای تعهدات آمریکا را نیز با سپردن تعهدات و تضمین‌های عملی ذیل جبران نماید:

۱- تضمین فروش نفت به تناسب نیاز و خواست ایران به نحوی که فروش نفت آن کمتر از میزان فروش در مقطع قبل از خروج آمریکا از برجام یعنی دو میلیون و ششصد هزار بشکه در روز کاهش نیابد.

۲- اتحادیه اروپا تضمین نماید که جمهوری اسلامی ایران در دسترسی و مدیریت منابع ارزی خود حاصل از فروش نفت و سایر صادرات با مشکل روبرو نشود.

۳- اتحادیه اروپایی ترتیبی اتخاذ نماید که جمهوری اسلامی ایران از منافع کامل برجام اعم از نفت، گاز، پتروشیمی، پزشکی، کشاورزی، شیلات، دام و طیور، حمل و نقل (هوائی، ریلی، جاده ای و دریائی)، محیط زیست، تحقیقاتی و علمی، ارتباطی، تجاری، بازرگانی، بانکی هسته ای و سایر موارد پیش‌بینی شده در برجام بهره‌مند گردد.

چنانچه اروپا از ارائه تضمین‌های عملی ذکر شده استنکاف و خودداری نماید، دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است اقدامات ذیل را با قوت و بدون فوت وقت اجرایی نماید:

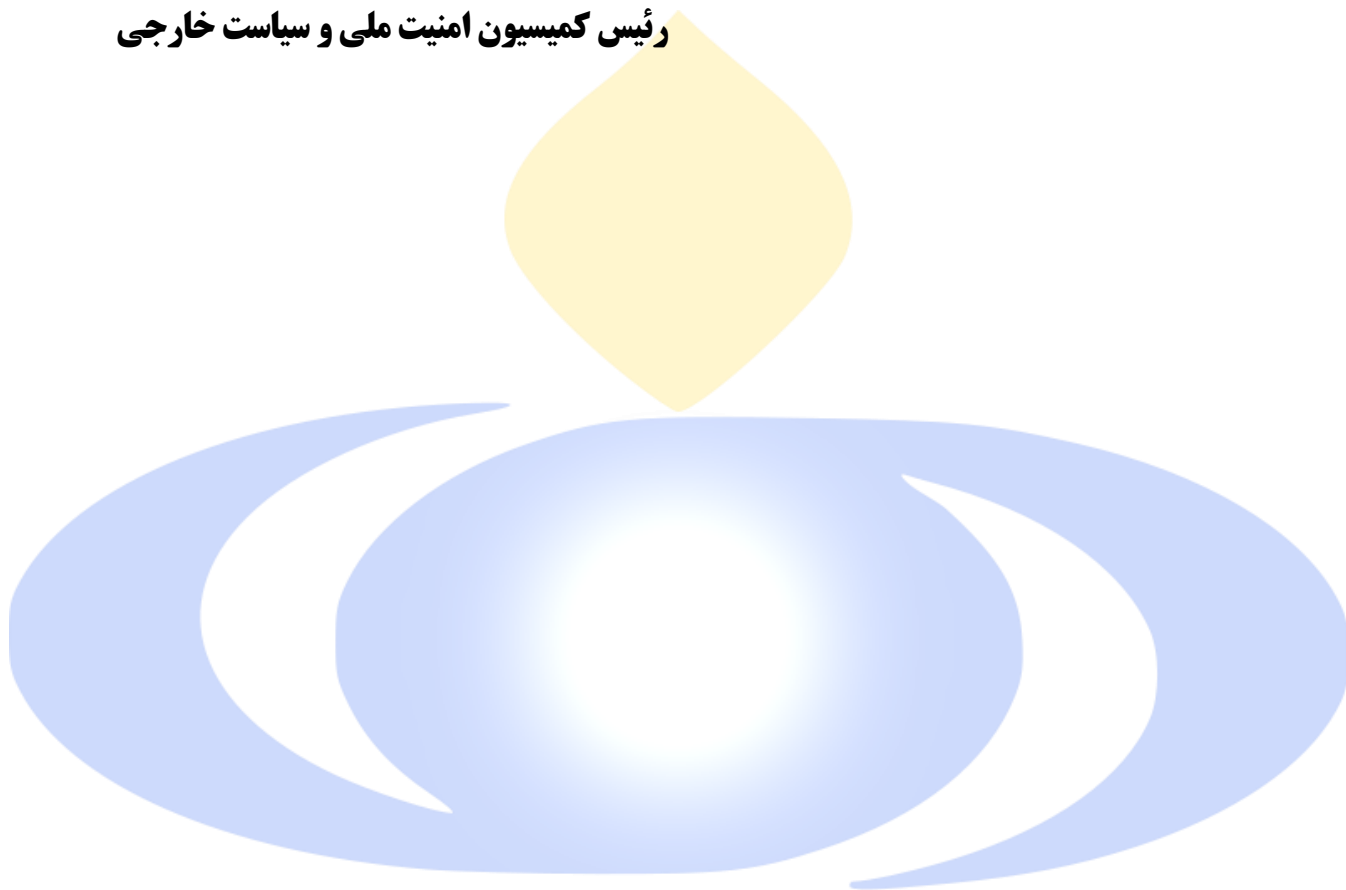
۱- اجرای قانون اقدام متقابل و متناسب جمهوری اسلامی ایران.

۲- بررسی لغو اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی.

۳- بازنگری و محدود ساختن همکاری با آژانس بین المللی انرژی اتمی.

۴- از سرگیری و گسترش فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای از جمله غنی‌سازی گسترده اورانیوم در هر کم و کیفی که نیاز کشور اقتضاء نماید.

حشمت‌اله فلاح پیشه
رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی

خبرگزاری فارس

پیوست ها:

- ۱- متن فرمان نه ماده معظم رهبری (مدظله العالی)
- ۲- متن ماده واحده قانونی موصوف مشتمل بر ۹ بند و دو تبصره مربوطه موصوف به «قانون اقدام متقابل و متناسب جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۱ مهر ماه ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی»
- ۳- متن قانون «قانون مقابله با نقض حقوق بشر و اقدامات ماجراجویانه و تروریستی آمریکا در منطقه مصوب ۱۳۹۶/۰۲۵/۲ مجلس شورای اسلامی»

پیوست شماره ۱ - فرمان نه ماده معظم رهبری (مدظله العالی)

حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در نامه‌ای به آقای روحانی رئیس‌جمهور و رئیس شورای عالی امنیت ملی، با اشاره به بررسی‌های دقیق و مسئولانه برجرام در مجلس شورای اسلامی و شورای عالی امنیت ملی و عبور این موافقتنامه از مجاری قانونی، دستورات مهمی را در خصوص رعایت و حفظ منافع ملی و مصالح عالی کشور صادر و با برشمردن تأکیدات و الزامات ۹ گانه در اجرای برجرام، مصوبه جلسه ۶۳۴ مورخ ۱۹/۵/۹۴ شورای عالی امنیت ملی را با رعایت این موارد و الزامات تأیید کردند.

متن نامه رهبر معظم انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای روحانی

رئیس‌جمهور اسلامی ایران و رئیس شورای عالی امنیت ملی (دامت توفیقاته)

با سلام و تحیت؛

اکنون که موافقت‌نامه‌ی موسوم به «برجام» پس از بررسی‌های دقیق و مسئولانه در مجلس شورای اسلامی، کمیسیون ویژه و دیگر کمیسیون‌ها و نیز در شورای عالی امنیت ملی، سرانجام از مجاری قانونی عبور کرده و در انتظار اعلام نظر اینجانب است، لازم میدانم نکاتی را یادآور شوم تا جنابعالی و دیگر دست‌اندرکاران مستقیم و غیرمستقیم آن، فرصتهای کافی برای رعایت و حفظ منافع ملی و مصالح عالی‌های کشور در اختیار داشته باشید.

۱) پیش از هر چیز لازم میدانم از همه‌ی دست‌اندرکاران این فرایند پرچالش، در همه‌ی دوره‌ها از جمله هیئت مذاکره‌کننده‌ی اخیر که در توضیح نقاط مثبت و در اصل تثبیت آن نقاط همه‌ی سعی ممکن خود را به کار بردند، و نیز از منتقدانی که با ریزبینی قابل تحسین، نقاط ضعف آن را به همه‌ی ما یادآور شدند و مخصوصاً از رئیس و اعضای کمیسیون ویژه مجلس و نیز از اعضای عالی‌مقام شورای عالی امنیت ملی که با درج ملاحظات مهم خود، برخی از نقاط خلأ را پوشش دادند، و سرانجام از رئیس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی که با تصویب طرحی محتاطانه، راه درست اجرا را به دولت ارائه کردند، و نیز از رسانه‌ی ملی و نویسندگان مطبوعات کشور که با همه‌ی اختلاف‌نظرها، در مجموع تصویر کاملی از این موافقت‌نامه در برابر افکار عمومی نهادند، قدردانی خود را اعلام دارم. این مجموعه‌ی پر حجم کار و تلاش و فکر در مسئله‌ای که گمان می‌رود از جمله‌ی مسائل به یاد ماندنی و عبرت‌آموز جمهوری اسلامی باشد، در خور تقدیر و مایه‌ی خرسندی است. به همین دلیل با اطمینان میتوان گفت که پاداش الهی برای این نقش آفرینی‌های مسئولانه، مشتمل بر نصرت و رحمت و هدایت ذات حضرت حق خواهد بود، ان‌شاءالله؛ زیرا وعده‌ی نصرت الهی در برابر نصرت دین او، تخلف‌ناپذیر است.

۲) جنابعالی با سابقه‌ی چند دهه حضور در متن مسائل جمهوری اسلامی، طبعاً دانسته‌اید که دولت ایالات آمریکا، در قضیه‌ی هسته‌ای و نه در هیچ مسئله‌ی دیگری، در برابر ایران رویکردی جز خصومت و اخلال در پیش نگرفته است و در آینده هم بعید است جز این روش عمل

کند. اظهارات رئیس‌جمهور آمریکا در دو نامه به اینجانب مبنی بر اینکه قصد براندازی جمهوری اسلامی را ندارد، خیلی زود با طرف‌داری‌اش از فتنه‌های داخلی و کمک مالی به معارضان جمهوری اسلامی، خلاف واقع از آب درآمد و تهدیدهای صریح وی به حمله‌ی نظامی و حتی هسته‌ای - که می‌تواند به کیفرخواست مبسوطی علیه وی در دادگاه‌های بین‌المللی منتهی شود - پرده از نیت واقعی سران آمریکا برداشت. صاحب‌نظران سیاسی عالم و افکار عمومی بسیاری از ملت‌ها، بوضوح تشخیص می‌دهند که عامل این خصومت تمام‌نشدنی، ماهیت و هویت جمهوری اسلامی ایران است که برخاسته از انقلاب اسلامی است. ایستادگی بر مواضع بر حق اسلامی در مخالفت با نظام سلطه و استکبار، ایستادگی در برابر زیاده‌طلبی و دست‌اندازی به ملت‌های ضعیف، افشای حمایت آمریکا از دیکتاتورهای قرون وسطائی و سرکوب ملت‌های مستقل، دفاع بی‌وقفه از ملت فلسطین و گروه‌های مقاومت میهنی، فریاد منطقی و دنیاپسند بر سر رژیم غاصب صهیونیست، قلم‌های عمده‌ای را تشکیل می‌دهند که دشمنی رژیم ایالات متحده‌ی آمریکا را بر ضد جمهوری اسلامی، برای آنان اجتناب‌ناپذیر کرده است؛ و این دشمنی تا هنگامی که جمهوری اسلامی با قدرت درونی و پایدار خود، آنان را مأیوس کند ادامه خواهد داشت. چگونگی رفتار و گفتار دولت آمریکا در مسئله‌ی هسته‌ای و مذاکرات طولانی و ملال‌آور آن، نشان داد که این نیز یکی از حلقه‌های زنجیره‌ی دشمنی عنادآمیز آنان با جمهوری اسلامی است. فریب‌کاری آنان در دوگانگی میان اظهارات اوکیه‌ی آنان که با نیت قبول مذاکره‌ی مستقیم از سوی ایران انجام میشد، با نقض عهده‌های مکرر آنان در طول مذاکرات دوساله و همراهی آنان با خواسته‌های رژیم صهیونیستی و دیپلماسی زورگویانه‌ی آنان در رابطه با دولت‌ها و مؤسسات اروپایی دخیل در مذاکرات، همه نشان‌دهنده‌ی آن است که ورود فریب‌کارانه‌ی آمریکا در مذاکرات هسته‌ای، نه با نیت حل‌وفصل عادلانه، که با غرض پیشبرد هدف‌های خصمانه‌ی خود درباره‌ی جمهوری اسلامی صورت گرفته است.

بی‌شک حفظ هوشیاری نسبت به نیت خصمانه‌ی دولت آمریکا و ایستادگی‌هایی که بر اثر آن در طول مسیر مذاکرات از سوی مسئولان جمهوری اسلامی به کار رفت، توانست در موارد متعددی، از ورود زیان‌های سنگین جلوگیری کند. با این حال، محصول مذاکرات که در قالب برجام شکل گرفته است، دچار نقاط ابهام و ضعف‌های ساختاری و موارد متعددی است که در صورت فقدان مراقبت دقیق و لحظه‌به‌لحظه، میتواند به خسارتهای بزرگی برای حال و آینده‌ی کشور منتهی شود.

۳) بندهای نه‌گانه‌ی قانون اخیر مجلس و ملاحظات ده‌گانه‌ی ذیل مصوبه‌ی شورای عالی امنیت ملی، حاوی نکات مفید و مؤثر است که باید رعایت شود، با این حال برخی نکات لازم دیگر نیز هست که همراه با تأکید بر تعدادی از آنچه در آن دو سند آمده است، اعلام می‌گردد. اولاً: از آنجا که پذیرش مذاکرات از سوی ایران اساساً با هدف لغو تحریم‌های ظالمانه‌ی اقتصادی و مالی صورت گرفته است و اجرائی شدن آن در برجام به بعد از اقدام‌های ایران موقوف گردیده، لازم است تضمین‌های قوی و کافی برای جلوگیری از تخلف طرف‌های مقابل، تدارک شود، که از جمله‌ی آن اعلام کتبی رئیس‌جمهور آمریکا و اتحادیه‌ی اروپا مبنی بر لغو تحریم‌ها است. در اعلام اتحادیه‌ی اروپا و رئیس‌جمهور آمریکا، باید تصریح شود که این تحریم‌ها بکلی برداشته شده است. هرگونه اظهار مبنی بر این که ساختار تحریم‌ها باقی خواهد ماند، به‌منزله‌ی نقض برجام است.

ثانیاً: در سراسر دوره‌ی هشت‌ساله، وضع هرگونه تحریم در هر سطح و به هر بهانه‌ای (از جمله بهانه‌های تکراری و خودساخته‌ی تروریسم و حقوق بشر) توسط هر یک از کشورهای طرف مذاکرات، نقض برجام محسوب خواهد شد و دولت موظف است طبق بند ۳ مصوبه‌ی مجلس، اقدام‌های لازم را انجام دهد و فعالیت‌های برجام را متوقف کند.

ثالثاً: اقدامات مربوط به آنچه در دو بند بعدی آمده است، تنها هنگامی آغاز خواهد شد که آژانس، پایان پرونده‌ی موضوعات حال و گذشته (PMD) را اعلام نماید.

رابعاً: اقدام در مورد نوسازی کارخانه‌ی اراک با حفظ هویت سنگین آن، تنها در صورتی آغاز خواهد شد که قرارداد قطعی و مطمئن درباره‌ی طرح جایگزین و تضمین کافی برای اجرای آن منعقد شده باشد.

خامساً: معامله‌ی اورانیوم غنی‌شده‌ی موجود در برابر کیک زرد با دولت خارجی در صورتی آغاز خواهد شد که قرارداد مطمئن در این باره همراه با تضمین کافی منعقد شده باشد. معامله و تبادل مزبور، باید بتدریج و در دفعات متعدد باشد.

سادساً: مطابق مصوبه‌ی مجلس، طرح و تمهیدات لازم برای توسعه‌ی میان‌مدت صنعت انرژی اتمی که شامل روش پیشرفت در مقاطع مختلف از هم‌اکنون تا پانزده سال و منتهی به ۱۹۰ هزار سو است، تهیه و با دقت در شورای عالی امنیت ملی بررسی شود. این طرح باید هرگونه نگرانی ناشی از برخی مطالب در ضمیمه برجام را برطرف کند.

سابعاً: سازمان انرژی اتمی، تحقیق و توسعه در ابعاد مختلف را در مقام اجرا به‌گونه‌ای سامان‌دهی کند که در پایان دوره‌ی هشت‌ساله هیچ کمبود فناوری برای ایجاد غنی‌سازی مورد قبول در برجام وجود نداشته باشد.

ثامناً: توجه شود که در موارد ابهام سند برجام، تفسیر طرف مقابل مورد قبول نیست و مرجع، متن مذاکرات است.

تاسعاً: وجود پیچیدگی‌ها و ابهامها در متن برجام و نیز گمان نقض عهد و تخلفات و فریب‌کاری در طرف مقابل بویژه آمریکا، ایجاب میکند که یک هیئت قوی و آگاه و هوشمند، برای رصد پیشرفت کارها و انجام تعهدات طرف مقابل و تحقق آنچه در بالا بدان تصریح شده است، تشکیل شود. ترکیب و وظایف این هیئت باید در شورای عالی امنیت ملی تعیین و تصویب شود.

با توجه به آنچه ذکر شد، مصوبه‌ی جلسه‌ی ۶۳۴ مورخ ۱۹/۵/۹۴ شورای عالی امنیت ملی با رعایت موارد یاد شده تأیید می‌شود.

در خاتمه همان‌طور که در جلسات متعدد به آن‌جناب و دیگر مسئولان دولتی یادآور شده و در جلسات عمومی به مردم عزیزمان گوشزد کرده‌ام، رفع تحریمها هر چند از باب رفع ظلم و احقاق حقوق ملت ایران کار لازمی است، لیکن گشایش اقتصادی و بهبود معیشت و رفع معضلات کنونی جز با جدی گرفتن و پیگیری همه‌جانبه‌ی اقتصاد مقاومتی میسر نخواهد شد. امید است که مراقبت شود که این مقصود با جدیت تمام دنبال شود و بخصوص به تقویت تولید ملی توجه ویژه صورت گیرد و نیز مراقبت فرمایید که وضعیت پس از برداشته شدن تحریمها، به واردات بی‌رویه نینجامد، و بخصوص از وارد کردن هرگونه مواد مصرفی از آمریکا جداً پرهیز شود.

توفیقات جنابعالی و دیگر دست‌اندرکاران را از خداوند متعال مسئلت می‌نمایم.

سیدعلی خامنه‌ای

۲۹ مهرماه ۹۴

پیوست شماره ۲- قانون اقدام متقابل و متناسب جمهوری اسلامی ایران

ماده واحده - دولت در چارچوب مصوبات شورای عالی امنیت ملی در صورتی می‌تواند به شکل داوطلبانه برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را اجراء کند که احکام و تکالیف زیر را در فرآیند اجراء رعایت نماید:

۱- بر اساس فتوای رهبر معظم انقلاب اسلامی هیچ دولتی در ایران حق تولید و بکارگیری سلاح هسته‌ای را ندارد و دولت موظف است سیاست خلع هسته‌ای را به طور فعال دنبال کند و در کلیه تلاش‌های بین‌المللی، حقوقی و دیپلماتیک برای نجات بشریت از خطر سلاح‌های هسته‌ای و اشاعه آنها، از جمله از طریق ایجاد مناطق عاری از سلاح‌های کشتار جمعی به ویژه در ایجاد ائتلاف منطقه‌ای خاورمیانه عاری از سلاح هسته‌ای به خصوص در زمینه خلع سلاح هسته‌ای رژیم صهیونیستی فعالانه مشارکت نماید.

۲- پایه برنامه جامع اقدام مشترک بر همکاری و احترام متقابل قرار دارد و هرگونه اقدام مبتنی بر فشار و تهدید به هر بهانه‌ای به خاطر اجراء برجام و یا غیر آن با تشخیص شورای عالی امنیت ملی موجب تجدید نظر در این همکاری می‌شود و لازم است در آن صورت مطابق مصوبات این شورا اقدامات متقابل در نظر گرفته شود.

۳- دولت موظف است هرگونه عدم پایبندی طرف مقابل در زمینه لغو مؤثر تحریم‌ها یا بازگرداندن تحریم‌های لغو شده و یا وضع تحریم تحت هر عنوان دیگر را به دقت رصد کند و اقدامات متقابل در جهت احقاق حق ملت ایران انجام دهد و همکاری داوطلبانه را

متوقف نماید و توسعه سریع برنامه هسته ای صلح آمیز جمهوری اسلامی ایران را سامان دهد به طوری که ظرف مدت دو سال ظرفیت غنی سازی کشور به یکصد و نود هزار سو افزایش یابد. شورای عالی امنیت ملی مرجع رسیدگی به این موضوع می باشد. دولت باید ظرف مدت چهارماه برنامه خود را برای این منظور جهت تصویب به شورای عالی امنیت ملی ارائه نماید.

۴- دولت موظف است برنامه هسته ای جمهوری اسلامی ایران را با چشم انداز تجاری - صنعتی، از جمله در حوزه غنی سازی و تحقیق و توسعه منطبق با طرح درازمدت سازمان انرژی اتمی کشور دنبال کند. سازمان انرژی اتمی کشور باید طرح دراز مدت پانزده ساله کشور در حوزه غنی سازی و تحقیق و توسعه را حداکثر ظرف مدت دو ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای عالی امنیت ملی برساند و به آژانس بین المللی انرژی اتمی ارائه کند به نحوی که پاسخگویی نیاز کشور برای سوخت راکتورهای قدرت و تحقیقاتی باشد.

۵- بازطراحی راکتور آب سنگین اراک و همچنین در صورت ضرورت تبادل ذخایر غنی شده، منوط به انعقاد قراردادهای قطعی و مطمئن جایگزین حصول اطمینان نسبت به اجرای آنها باشد.

۶- نظارت های آژانس بین المللی انرژی اتمی در چهارچوب مقررات بین المللی و با رعایت مصالح امنیت ملی کشور که شورای عالی امنیت ملی مشخص می کند، انجام پذیرد و دولت باید مراقبت کند که در مسیر اجرای برجام و پس از آن، حفاظت کامل از اسرار و اطلاعات طبقه بندی شده به ویژه در حوزه نظامی و امنیتی صورت گیرد. میزان همکاری با آژانس منوط به اقدامات احتیاطی لازم برای تضمین این امر، توسط آژانس است. همچنین هیچ گونه دسترسی نظارتی آژانس به مراکز نظامی و اشخاص حقیقی به بهانه برجام مجاز نمی باشد مگر آنکه موارد به صورت جداگانه و با جزئیات به تصویب شورای عالی امنیت ملی برسد.

۷- دولت و قوای مسلح کشور موظفند به منظور حراست از امنیت و منافع ملی کشور و حمایت از متحدان در مقابله با تروریسم، تدابیر لازم را نسبت به تقویت توانمندی های دفاعی جمهوری اسلامی ایران در همه زمینه های آفندی و پدافندی از جمله هوایی، دریایی، زمینی، موشکی و ایجاد پدافند در مقابل حملات هسته ای و ساخت پیشرانها، باتری های هسته ای، تصویربرداری نوترونی و پزشکی هسته ای با قوت و جدیت برنامه ریزی و اقدام کنند.

۸- دولت و سایر دستگاه های حاکمیتی و عمومی موظفند در چهارچوب مصوبات شورای عالی امنیت ملی تدابیر لازم را در نظر بگیرند تا در اثر اجرایی شدن برجام به هیچ وجه اجازه فرصت طلبی و سوء استفاده در داخل کشور به آمریکا یا دیگر دولت های خارجی داده نشود و فرصتی برای نفوذ یا سوء استفاده سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی در اختیار استکبار جهانی قرار نگیرد.

۹- دولت موظف است منابع مالی آزاد شده را در چهارچوب قوانین و در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی و رونق تولید، سرمایه گذاری های ضروری و با اولویت نیازهای بخش خصوصی و تقویت صندوق توسعه ملی، صرف کند.

تبصره ۱- وزیر امور خارجه موظف است روند اجرای توافق نامه را هر سه ماه یک بار به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی گزارش دهد.

کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی موظف است هر شش ماه یک بار گزارش اجرای برجام را به صحن علنی مجلس شورای اسلامی ارائه کند.

تبصره ۲- با اجرای این قانون، «قانون الزام دولت به تعلیق اقدامات داوطلبانه در صورت ارجاع و یا گزارش روند هسته ای به شورای امنیت» مصوب ۱۳۸۴/۹/۱، «قانون الزام دولت به تجدید نظر در همکاری با آژانس بین المللی انرژی اتمی» مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۶، «قانون صیانت از دستاوردهای صلح آمیز هسته ای جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۹ و «قانون الزام دولت به حفظ دستاوردها و حقوق هسته ای ملت ایران» مصوب ۱۳۹۴/۴/۲ لغو می شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و یکم مهرماه یک هزار و سیصد و نود و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۴/۷/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

پیوست شماره ۳: قانون مقابله با نقض حقوق بشر و اقدامات ماجراجویانه و تروریستی آمریکا در منطقه

بخش اول - کلیات

ماده ۱- با عنایت به اینکه رفتارهای دولت آمریکا همچنان امنیت منطقه را به مخاطره انداخته و از طرف دیگر این دولت همچنان به سیاست‌های خصمانه علیه جمهوری اسلامی ایران، ادامه می‌دهد و با تداوم اقدامات ماجراجویانه در منطقه، تفرقه‌افکنی، شعله‌ور کردن فرقه‌گرایی و حمایت از تروریسم و افراط‌گرایی خشن در صدد به مخاطره انداختن صلح و ثبات منطقه و دشمنی با منافع برحق دولت و اتباع جمهوری اسلامی ایران است؛

با امعان نظر به مسؤولیت دولت جمهوری اسلامی ایران برای حراست از منافع و امنیت ملی ایران و کمک به حفظ صلح و ثبات منطقه‌ای و به منظور مقابله با اقدامات غیرمسئولانه و مغایر حقوق بین‌الملل آمریکا در تضعیف صلح و ثبات منطقه‌ای و همچنین وظیفه صیانت از منافع برحق ملت ایران براساس حقوق و اسناد بین‌المللی از جمله برجام، اقدامات زیر برای مقابله با رفتار ماجراجویانه و تروریستی ایالات متحده آمریکا علیه ثبات منطقه و سیاست‌های خصمانه آن کشور علیه جمهوری اسلامی ایران و حمایت همه‌جانبه از نیروهای مسلح به‌ویژه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نیز تسهیل تدوین راهبرد همه‌جانبه جمهوری اسلامی ایران برای بازدارندگی و مقابله مؤثر با سیاست‌های خصمانه دولت آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران در حوزه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی و امنیتی و همچنین آن‌دسته از اقدامات غیرقانونی مداخله‌جویانه این کشور در منطقه که مستقیم یا غیرمستقیم منافع حیاتی امنیتی جمهوری اسلامی ایران و هم‌پیمانان منطقه‌ای و فرماندهی‌های را در معرض تهدید و مخاطره قرار می‌دهد، انجام می‌گیرد.

بخش دوم - تعاریف

ماده ۲- عبارات و عناوینی که در این قانون مورد استفاده قرار گرفته‌اند به صورت زیر تعریف می‌شوند:

۱- نیروهای نظامی آمریکا: عبارتند از اعضای ارتش و شرکت‌های نظامی خصوصی که با آن همکاری دارند.

۲- نیروهای اطلاعاتی آمریکا: عبارتند از اعضای سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا مانند سیا و آژانس اطلاعات ملی

۳- منطقه: عبارت است از خلیج فارس و منطقه غرب آسیا

۴- مشارکت مؤثر: حضور و همکاری شخص به نحوی که در اجراء یا تحقق اهداف فعالیت‌های موضوع این قانون نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد.

۵- اشخاص / شخص: عبارت است از کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی

۶- فهرست تحریم: عبارت است از فهرست اشخاص مورد تحریم توسط جمهوری اسلامی ایران که از سوی وزارت امور خارجه تنظیم می‌گردد.

بخش سوم - تعیین راهبرد

ماده ۳- وزارت امور خارجه، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی

قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش جمهوری اسلامی با رعایت سلسله مراتب نیروهای مسلح و هماهنگی شورای عالی امنیت ملی موظفند ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون نسبت به تهیه و ارائه برنامه راهبرد جامع مقابله با تهدیدات آمریکا و فعالیت‌های ایدئولوژیک این کشور علیه جمهوری اسلامی ایران، سیاست‌های سلطه‌جویانه، تروریستی و تفرقه‌افکنانه، مداخلات امنیتی و نظامی غیرقانونی در منطقه، حمایت نظامی و اطلاعاتی آمریکا از تروریسم و افراط‌گرایی و سیاست‌های سلطه‌طلبانه دولت آمریکا در سطح منطقه‌ای و جهانی اقدام و سالانه نسبت به پیشبرد این راهبردها به مجلس شورای اسلامی گزارش ارائه نمایند. بخشی از گزارش می‌تواند محرمانه باشد.

این راهبرد باید دربرگیرنده عناصر زیر نیز باشد:

الف- خلاصه‌ای از اهداف، راهبردها، طرحها و ابزارهای کوتاه و بلندمدت آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران و شناسایی کشورهایی که در تحقق این اهداف با آمریکا همکاری دارند؛

ب- ارزیابی ظرفیت و استعداد نیروهای نظامی و اطلاعاتی آمریکا و تحرکات آنها در منطقه؛

پ- گزارش فعالیت‌های ماجراجویانه، تروریستی و خصمانه آمریکا در منطقه شامل تأمین مالی، ارائه تسلیحات و آموزش به رژیم‌های دیکتاتور سرکوبگر منطقه همچون رژیم صهیونیستی؛

ت- گزارش از میزان قربانیان، خسارات جانی، مالی و معنوی مردم منطقه از قبیل فلسطین، لبنان، افغانستان، سوریه، عربستان سعودی، بحرین، عراق و یمن ناشی از حمایت نیروهای نظامی و اطلاعاتی آمریکا از نیروها و رژیم‌های سرکوبگر، در اجرای قانون الزام دولت به پیگیری و استیفای حقوق اتباع و دیپلمات‌های ایرانی آسیب‌دیده از اقدامات دولتهای خارجی به‌ویژه دولت اشغالگر آمریکا مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۶

ث- ارزیابی پشتیبانی و حمایت مالی و تسلیحاتی و اطلاعاتی آمریکا از گروه‌های وحشت‌افکن خشونت‌گرا و تروریستی در خاورمیانه از قبیل داعش، جبهه النصره و گروهک منافقین؛

ج- ارزیابی از میزان قربانیان اقدامات تروریستی در منطقه که با حمایت نیروهای نظامی و اطلاعاتی آمریکا صورت گرفته است، در اجرای قانون الزام دولت به پیگیری جبران خسارات ناشی از اقدامات و جنایات آمریکا علیه ایران و اتباع ایرانی مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۸

چ- دولت و قوه قضائیه موظفند قانون الزام دولت به پیگیری حقوق جانبازان و قربانیان جنگ شیمیایی علیه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۶ را به‌طور خاص در خصوص دولت و شرکتهای آمریکایی مجهزکننده رژیم بعث سابق عراق به سلاح شیمیایی اجراء نمایند.

تبصره- اقدام و گزارش نیروهای مسلح با رعایت سلسله مراتب فرماندهی کل قوا خواهد بود.

بخش چهارم- حمایت آمریکا از تروریسم

ماده ۴- نظر به حمایت پنهان و آشکار دولت آمریکا و نیروهای نظامی و اطلاعاتی آن کشور از گروه‌های تروریستی و اعتراف مکرر برخی از مقامات آمریکایی (از جمله وزیر امور خارجه وقت آمریکا) به ایجاد گروه‌های تروریستی و حمایت همه‌جانبه از آنها از جمله ایجاد گروه تروریستی داعش، از نظر جمهوری اسلامی ایران مجموعه نیروهای نظامی و اطلاعاتی آمریکا حامیان گروه‌های تروریستی در منطقه شناخته می‌شوند، لذا اشخاص ذیل مشمول مجازات‌های مندرج در بخش ششم این قانون قرار می‌گیرند:

۱- سازمان‌های نظامی و اطلاعاتی آمریکا و فرماندهان و مقامات ارشد که در تأمین مالی، اطلاعاتی، نظامی، تسلیحاتی، پشتیبانی و آموزشی از گروه‌های تروریستی و افراطی در منطقه از قبیل داعش و جبهه النصره نقش مؤثر داشته‌اند.

۲- اشخاص آمریکایی که در فعالیت‌های نیروهای نظامی و اطلاعاتی آمریکا مذکور در بند (۱) این ماده مشارکت مؤثر دارند.

۳- اشخاص آمریکایی که در سازماندهی، تأمین مالی، راهبری یا ارتکاب اقدامات تروریستی علیه منافع دولت یا شهروندان جمهوری اسلامی ایران مشارکت مؤثر دارند.

۴- اشخاص آمریکایی که از گروهک تروریستی منافقین یا سایر گروه‌های افراطی و تروریستی از جمله داعش و جبهه النصره به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم، از جمله از طریق هرگونه کمک مالی، سیاسی، تبلیغاتی، فرهنگی، تسلیحاتی، نظامی و اطلاعاتی حمایت می‌کنند.

۵- اشخاص آمریکایی که از تروریسم دولتی از قبیل آنچه توسط رژیم صهیونیستی علیه مردم منطقه به خصوص فلسطین و لبنان انجام می‌شود حمایت کرده و نقشی مؤثر در آن داشته‌اند.

تبصره ۱- وزارت امور خارجه مکلف است ظرف مدت سه ماه با همکاری نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با رعایت سلسله مراتب، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات و بانک مرکزی نسبت به شناسایی اشخاص موضوع این ماده اقدام و با هماهنگی شورای عالی امنیت ملی نام آنها را در فهرست تحریم ثبت و منتشر نماید. این فهرست هر شش ماه یکبار و در صورت لزوم به صورت موردی، به روز می شود.

تبصره ۲- به منظور مبارزه با تروریسم و در راستای اجرای حکم مقرر در مواد (۸) و (۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ قوه قضائیه موظف است شعبه یا شعبی از دادسراها و دادگاههای کیفری صالح را برای رسیدگی به جرائم تروریستی موضوع بندهای ماده (۱) قانون مبارزه با تأمین مالی تروریسم مصوب ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ که توسط افراد و سازمانهای تروریستی مورد حمایت آشکار و پنهان آمریکا یا دیگر کشورهای متخاصم علیه ایران مرتکب شوند، اختصاص دهد. هرگونه همکاری با دولت و نیروی نظامی و اطلاعاتی آمریکا در جرائم تروریستی، مستوجب محکومیت به مجازات مقرر در ماده (۵۰۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ (کتاب پنجم- تعزیرات) می باشد.

بخش پنجم- نقض حقوق بشر توسط آمریکا

ماده ۵- نظر به اینکه دولت ایالات متحده آمریکا همواره از طرق مختلف از قبیل نظامی و اطلاعاتی و اقدامات ضد حقوق بشری در پوشش فعالیت های اقتصادی، علمی، پزشکی، زیست محیطی (بیولوژیکی) و صنعتی خود و با اتخاذ رویکرد دوگانه و استفاده ابزاری، مرتکب نقض نظام مند (سیستماتیک) حقوق بشر در صحنه جهانی و منطقه و حتی نسبت به شهروندان خویش نظیر نابود کردن گروه دیویدیان گردیده است از ناقضان حقوق بنیادین بشر به خصوص حکومت های دیکتاتور و خشن حمایت می کند، اشخاص ذیل مشمول مجازات های مندرج در بخش ششم این قانون قرار می گیرند:

- ۱- نیروهای نظامی و اطلاعاتی آمریکا و مسؤلانی که در نقض حقوق مردم آمریکا به خصوص مسلمانان و به ویژه بر اساس فرامین اخیر رئیس جمهور آمریکا در مورد مسلمانان مهاجر و از جمله نابود کردن گروه دیویدیان و سیاه پوستان نقش داشته اند.
- ۲- اشخاص آمریکایی که در ارتکاب نقض قواعد اساسی و اصول بنیادین حقوق بین الملل از جمله حقوق بین الملل بشردوستانه و حقوق بشر علیه مردم منطقه و خصوصاً اقدامات سرکوبگرانه رژیم صهیونیستی و رژیم های سرکوبگر منطقه مشارکت مؤثر دارند.
- ۳- شخص یا اشخاصی از شهروندان ایالات متحده آمریکا که خارج از رویه قضائی در داخل آمریکا یا خلاف حقوق بین الملل در سطح جهان مرتکب قتل و نقض حقوق بشر گردیده اند.

تبصره ۱- وزارت امور خارجه مکلف است ظرف مدت سه ماه با همکاری وزارت اطلاعات و ستاد حقوق بشر قوه قضائیه، نسبت به شناسایی اشخاص موضوع این ماده اقدام و نام آنها را در فهرست تحریم ثبت و منتشر نماید. فهرست تحریم هر سال یکبار و در صورت لزوم به صورت موردی، به روز می شود.

- تبصره ۲- افراد ذیل مشمول مجازات های مندرج در بخش ششم این قانون قرار نمی گیرند:
 - الف- اشخاصی که به دنبال افشای فعالیت های غیرقانونی مقامات دولت ایالات متحده آمریکا باشند.
 - ب- اشخاصی که شکنجه و جنایات دولت ایالات متحده آمریکا در اشغال عراق را افشاء نموده اند.
 - پ- اشخاصی که شکنجه و جنایات دولت ایالات متحده آمریکا را در اشغال افغانستان افشاء کرده اند.
 - ت- اشخاصی که فساد و تقلب در انتخابات آمریکا را افشاء کرده اند.
 - ث- اشخاصی که از حقوق و آزادی های پیروان ادیان مختلف به خصوص مسلمانان حمایت کرده اند.
 - ج- اشخاصی که به دنبال افشای جنایات مقامات آمریکا در مورد سیاه پوستان و سایر گروهها نظیر دیویدیان بوده اند.
 - چ- اشخاصی که در جهت مبارزه با دستورات اجرائی غیرانسانی اخیر رئیس جمهور آمریکا در مورد قانون مهاجرت مسلمانان اقدام

کرده‌اند.

ح- اشخاصی که اقدامات آمریکا در طراحی و اجرای توطئه‌ها و جنایات آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران در سالهای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی را افشاء کرده‌اند.

تبصره ۳- دولت می‌تواند افرادی را که نسبت به افشای رفتارهای غیرقانونی و یا نقض حقوق بشر توسط دولت و نیروهای نظامی و اطلاعاتی آمریکا مبادرت می‌کنند، تحت حمایت جمهوری اسلامی ایران قرار دهد.

بخش ششم- مجازات‌ها و اقدامات متقابل

ماده ۶- صدور روادید ورود به قلمرو جمهوری اسلامی ایران برای اشخاص مندرج در فهرست تحریم تهیه‌شده وفق تبصره‌های مواد (۴) و (۵) این قانون ممنوع است.

ماده ۷- قوه قضائیه موظف است کلیه اموال و دارایی‌های اشخاص مندرج در فهرست تحریم تهیه‌شده وفق تبصره‌های مواد (۴) و (۵) این قانون را در قلمرو تحت صلاحیت جمهوری اسلامی ایران توقیف نماید.

ماده ۸- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است کلیه تراکنش‌های مالی مربوط به اشخاص مندرج در فهرست تحریم تهیه‌شده وفق تبصره‌های مواد (۴) و (۵) این قانون را که در نظام مالی و بانکی جمهوری اسلامی ایران انجام شود متوقف و حسابهای بانکی آنها را مسدود نماید.

تبصره- وزیر امور خارجه مجاز است بنا به اقتضای منافع ملی یا امنیت ملی کشور، پس از کسب مجوز از شورای عالی امنیت ملی ادامه درج نام شخص یا اشخاص معینی را در فهرست موضوع مواد (۴) و (۵) این قانون تعلیق یا متوقف نماید.

ماده ۹- کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی موظف است مستمراً تحرکات آمریکا شامل دولت و کنگره را رصد و بررسی نماید و اقدامات تکمیلی متناسب را به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد دهد.

ماده ۱۰- دولت موظف است در مقابل اقدامات آمریکا مطابق قانون اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام مصوب ۱۳۹۴/۷/۲۱ به‌ویژه بند (۳) آن با هماهنگی شورای عالی امنیت ملی اقدامات متقابل را انجام دهد و نتیجه آن را به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.

ماده ۱۱- به‌منظور تقویت بنیه دفاعی کشور، افزایش توان بازدارندگی جمهوری اسلامی ایران، مقابله با تروریسم، تقویت بنیه دیپلماسی، رصد اطلاعاتی، پیشران و پدافند هسته‌ای، حفظ ثبات منطقه و حمایت از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در جهت تحقق اصل یکصد و پنجاهم (۱۵۰) قانون اساسی دولت مکلف است در سال ۱۳۹۶ مبلغ بیست هزار میلیارد ریال تخصیص دهد. پنجاه درصد (۵۰٪) مبلغ مزبور به منظور گسترش فعالیت‌های موشکی در اختیار ستادکل نیروهای مسلح و پنجاه درصد (۵۰٪) دیگر میان وزارتخانه‌های اطلاعات، امور خارجه و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی تقسیم می‌شود.

تبصره ۱- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان انرژی اتمی بودجه مذکور را با تفکیک وظایف برای اجرای طرح پیشران و پدافند هسته‌ای هزینه نمایند.

تبصره ۲- وزارتخانه‌های امور خارجه و اطلاعات و سازمان انرژی اتمی موظفند بودجه مذکور را در چهارچوب تحقق اهداف این قانون هزینه نمایند.

تبصره ۳- دولت موظف است به منظور توسعه فعالیت‌های صلح‌آمیز فنی، پژوهشی و صنعتی از حوزه اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد هسته‌ای مبلغ دو هزار میلیارد ریال به سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و هزینه‌ای بودجه سال ۱۳۹۶ سازمان انرژی اتمی ایران به طور مساوی تخصیص و پرداخت نماید.

ماده ۱۲- به‌منظور مبارزه با تروریسم در منطقه دولت موظف است در سال ۱۳۹۶ مبلغ ده‌هزار میلیارد ریال در اختیار نیروی قدس سپاه

پاسداران انقلاب اسلامی قرار دهد.

ماده ۱۳- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح با رعایت سلسله مراتب موظفند حداکثر ظرف مدت یک‌ماه از تصویب این قانون، طرح اجرائی مربوط به افزایش توان دفاعی و بازدارندگی کشور در حوزه موشکی را تهیه و به همراه پیشنهادات خود برای تحقق لوازم و ضرورت‌های این امر به شورای عالی امنیت ملی جهت تصویب مراجع ذی‌ربط ارائه نمایند.

ماده ۱۴- بر اساس قانون اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی ایران در اجرای برجام، دولت و قوای مسلح کشور با رعایت سلسله مراتب موظفند به منظور حراست از امنیت و منافع ملی کشور و حمایت از متحدان در مقابله با تروریسم، تدابیر لازم را نسبت به تقویت توانمندی‌های دفاعی جمهوری اسلامی ایران در همه زمینه‌های آفندی و پدافندی از جمله هوایی، دریایی، زمینی، موشکی و تقویت پدافند در مقابل حملات هسته‌ای و ساخت پیش‌ران‌ها، باطری‌های هسته‌ای، تصویربرداری نوترونی و پزشکی هسته‌ای برنامه‌ریزی و بر اساس آن اقدام کنند.

ماده ۱۵- دولت موظف است نسبت به نقض حقوق بشر در سطوح ملی، منطقه‌ای یا جهانی توسط ایالات متحده یا مشخصاً با حمایت این کشور با استفاده از ظرفیت سازمان‌های بین‌المللی و از جمله شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد در خصوص مواردی از قبیل جنایت علیه بشریت در یمن اقدامات مقتضی را انجام دهد و گزارش مربوط را هر سه‌ماه یک‌بار به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۱۶- دولت موظف است از اتباع و شهروندان کشورهای منطقه از جمله فلسطین و لبنان که قربانی اقدامات نامشروع ایالات متحده یا حمایت‌های این کشور از اقدامات نامشروع و ناقض حقوق ایشان در منطقه شده‌اند، حمایت‌های لازم جهت تسهیل فرآیند دادخواهی و تظلم را در مراجع ذی‌صلاح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی به عمل آورد.

ماده ۱۷- وزارت اطلاعات و نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با رعایت سلسله مراتب موظفند به منظور رصد اقدامات تروریستی و ماجراجویانه آمریکا، با کشورهای مستقل و نیروهای مقاومت در منطقه در رایزنی و مشورت مداوم بوده و تبادل اطلاعات نمایند.

بخش هفتم- مقابله با تحریم‌های اقتصادی آمریکا

ماده ۱۸- دولت موظف است همکاری‌های اقتصادی خود را با کشورهای جهان با اولویت همسایگان و کشورهای دوست در ابعاد مختلف گسترش داده و همچنین همکاری اقتصادی خود را با کشورهایی که با تحریم‌های غیرعادلانه از سوی آمریکا مواجه هستند، افزایش دهد.

ماده ۱۹- به منظور تأمین و حراست از منافع اقتصادی کشور در برابر تحرکات و تحریم‌های خصمانه آمریکا، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است حداکثر ظرف مدت سه‌ماه از تصویب این قانون، برنامه جامع مقابله با تحریم آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، راهکارهای پیشگیری و کاهش آثار ناشی از آن را با محوریت عملیاتی‌سازی هر چه دقیق‌تر و مؤثرتر سیاست‌های اقتصاد مقاومتی به کمیسیون‌های امنیت ملی و سیاست خارجی و اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید و پس از آن هر شش‌ماه یکبار اقدامات خود را به کمیسیون‌های مزبور گزارش نماید.

ماده ۲۰- وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و امور خارجه مشترکاً موظفند تمهیدات اقتصادی، سیاسی، حقوقی و بین‌المللی لازم برای حمایت از اشخاص و شرکتهای ایرانی که به تبع و بهانه فعالیت‌های اقتصادی خود مورد تحریم آمریکا قرار گرفته‌اند، اتخاذ نموده و اقدامات لازم را انجام دهند و نتیجه را به کمیسیون‌های اقتصادی و امنیت ملی و سیاست خارجی و قضائی و حقوقی مجلس گزارش نمایند.

ماده ۲۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با هماهنگی وزارت امور خارجه، عملکرد کشورها و شرکتهای خارجی را از

حیث تبعیت از تحریم‌های یک‌جانبه غیرقانونی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران رصد کرده و در تنظیم برنامه‌ها و تعاملات تجاری و اقتصادی جمهوری اسلامی ایران به شرکت‌هایی اولویت دهد که اینگونه تحریم‌ها را تبعیت نمی‌کنند.

ماده ۲۲- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است در مورد تسلیحات مورد نیاز کشور با اولویت تولید داخلی، از همکاری سایر کشورها بهره‌گیرد و کشورهای همکاری‌کننده در این خصوص، از اولویت همکاری اقتصادی با جمهوری اسلامی ایران برخوردار می‌شوند.

بخش هشتم - حمایت از شهروندان ایران

ماده ۲۳- وزارت امور خارجه موظف است با همکاری وزارت اطلاعات حداکثر ظرف مدت دوماه از تصویب این قانون نسبت به تهیه فهرستی از ایرانیانی که به اتهام نقض تحریم‌های غیرقانونی آمریکا در زندان‌های آن کشور محبوس هستند یا تحت تعقیب قرار دارند و نیز ایرانیانی که در سایر کشورها به بهانه نقض تحریم‌های فوق‌الذکر تحت تعقیب قرار دارند یا تقاضای استرداد آنها از سوی دولت آمریکا صورت گرفته است، اقدام کرده و جهت تصمیم مقتضی به شورای عالی امنیت ملی ارائه نماید.

ماده ۲۴- قوه قضائیه موظف است شعبه و یا شعب ویژه‌ای را به منظور رسیدگی به شکایات کسانی که از ناحیه تحریم‌های غیرقانونی آمریکا یا اقدامات ماجراجویانه و تروریستی این کشور در منطقه صدمه یا خسارت دیده و یا می‌بینند اختصاص دهد و وزارت دادگستری موظف است گزارش فعالیت‌های صورت‌گرفته را هر سه‌ماه یکبار به کمیسیون‌های امنیت ملی و سیاست خارجی و قضائی و حقوقی مجلس گزارش دهد.

ماده ۲۵- وزارت امور خارجه موظف است با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط از ظرفیت «قانون الزام دولت به پیگیری جبران خسارات ناشی از اقدامات و جنایات آمریکا علیه ایران و اتباع ایرانی مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۸» برای احقاق حقوق شهروندان ایرانی که از ناحیه تحریم‌های غیرقانونی آمریکا یا اقدامات ماجراجویانه و تروریستی این کشور در منطقه از جمله اقدامات گروه‌ها و سازمان‌های تروریستی و افراطی در مورد حمایت آمریکا، صدمه یا خسارت می‌بینند، استفاده نماید.

بخش نهم - هماهنگی

ماده ۲۶- وزارت امور خارجه موظف است گزارش اقدامات اجرای این قانون را هر دوره شش‌ماهه به کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس ارائه نماید.

ماده ۲۷- مقررات این قانون محدودیتی در اعمال قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و سنوات قبل از قبیل قانون صلاحیت دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولتهای خارجی مصوب ۱۳۹۰/۱۲/۱۷، فصل دوم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ و فصل اول قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم - تعزیرات) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ و همچنین قانون تشدید مقابله با اقدامات تروریستی دولت آمریکا مصوب ۱۳۶۸/۸/۱۰ ایجاد نمی‌نماید.

قانون فوق مشتمل بر بیست و هفت ماده و ده تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و دوم مردادماه یکهزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در مهلت‌های مقرر موضوع اصول نود و چهارم (۹۴) و نود و پنجم (۹۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نظر شورای محترم نگهبان واصل نگردید. /ص